

LIBRIS

We know
books

Emőd Veress

Drept civil
Teoria generală a obligațiilor

Ediția 6
- revizuită și adăugită -

Editura C.H. Beck
București 2023

Cuprins

Argument.....	XIII
Abrevieri.....	XV
PARTEA I. Nașterea (izvoarele) obligațiilor.....	1
Capitolul I. Noțiunea de obligație și structura obligației.....	3
§1. Aspecte generale	3
§2. Noțiune.....	5
§3. Delimitare față de noțiunea de obligațiune	7
§4. Structura raportului juridic de obligații.....	7
§5. Reglementarea monistă a obligațiilor.....	9
Capitolul II. Clasificarea obligațiilor.....	14
§1. Privire generală	14
§2. Clasificarea obligațiilor în funcție de izvoare	14
§3. Clasificarea obligațiilor în funcție de obiect	15
§4. Clasificarea obligațiilor în funcție de sancțiune	18
Capitolul III. Contractul, izvor de obligații.....	20
§1. Noțiune.....	20
§2. Libertatea de a contracta și buna-credință.....	20
§3. Clasificarea contractelor după reglementările aplicabile	25
§4. Clasificarea contractelor după modul de formare	25
§5. Clasificarea contractelor după conținutul lor	26
§6. Clasificarea contractelor după scopul urmărit de părți.....	27
§7. Clasificarea contractelor după modul de executare.....	28
§8. Clasificarea contractelor după nominalizarea lor în legea civilă.....	29
§9. Clasificarea contractelor după corelația dintre ele	30
§10. Clasificarea contractelor după rolul voinței părților în formarea contractului	30
Capitolul IV. Formarea (încheierea) contractelor	33
§1. Noțiune.....	33
§2. Negocierile precontractuale și obligațiile specifice fazei precontractuale ...	33
§3. Acordul de voințe.....	37
§4. Oferta de a contracta	39
§5. Revocarea ofertei și ipostazele irevocabilității ofertei	40
§6. Caducitatea ofertei	41
§7. Acceptarea ofertei	42
§8. Acceptarea necorespunzătoare a ofertei.....	44
§9. Acceptarea tardivă a ofertei	44

§10. Retragerea acceptării.....	45
§11. Comunicarea ofertei, acceptării și revocării.....	45
§12. Momentul încheierii contractului.....	45
§13. Locul încheierii contractului.....	46
Capitolul V. Clauzele contractuale externe, standard și neuzuale.....	48
Capitolul VI. Efectele contractelor între părți.....	51
§1. Aspecte generale.....	51
§2. Forța obligatorie a contractului.....	52
§3. Consecințele forței obligatorii a contractului.....	55
§4. Modificarea și încetarea contractelor.....	56
§5. Excepție de la forța obligatorie a contractului: impreviziunea.....	64
§6. Considerații complementare privind efectele contractului între părți în contractele translativ de proprietate.....	69
§7. Considerații complementare privind efectele contractului între părți: pactul de preferință, pactul de opțiune și promisiunea de a contracta.....	70
Capitolul VII. Efectele contractelor față de terțe persoane.....	77
§1. Aspecte generale.....	77
§2. Relativitatea efectelor contractului.....	78
§3. Excepțiile aparente și reale de la principiul relativității efectelor contractelor.....	80
§4. Promisiunea faptei altuia.....	80
§5. Acțiunile directe.....	84
§6. Stipulația pentru altul.....	86
§7. Opozabilitatea efectelor contractului.....	90
§8. Excepție de la principiul opozabilității efectelor contractului: simulația.....	90
Capitolul VIII. Efecte specifice ale contractelor sinalagmatice.....	99
§1. Aspecte generale.....	99
§2. Excepția de neexecutare a contractului.....	99
§3. Rezoluțiunea și rezilierea contractelor.....	103
§4. Riscul contractului.....	110
Capitolul IX. Interpretarea contractelor.....	113
§1. Aspecte generale.....	113
§2. Regulile principale de interpretare a contractului.....	114
§3. Regulile subsidiare de interpretare.....	117
Capitolul X. Actul juridic civil unilateral, izvor de obligații.....	119
§1. Aspecte generale.....	119
§2. Promisiunea unilaterală.....	121
§3. Promisiunea publică de recompensă.....	122
§4. Cambia și biletul la ordin.....	123
Capitolul XI. Faptul juridic licit, izvor de obligații.....	126
§1. Aspecte generale.....	126
§2. Gestiunea de afaceri.....	126
§3. Plata nedatorată.....	131
§4. Îmbogățirea fără justă cauză.....	135

Capitolul XII. Faptul juridic ilicit, izvor de obligații (răspunderea civilă delictuală). Răspunderea pentru fapta proprie.....	141
§1. Aspecte generale	141
§2. Condițiile răspunderii civile delictuale directe.....	144
§3. Prejudiciul	144
§4. Fapta ilicită.....	157
§5. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu.....	162
§6. Vinovăția.....	163
§7. Răspunderea persoanei juridice pentru fapta proprie	167
Capitolul XIII. Răspunderea pentru fapta altuia.....	169
§1. Aspecte generale	169
§2. Răspunderea celui obligat la supravegherea unui minor sau unei persoane care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială.....	169
§3. Răspunderea comitenților pentru prepuși.....	171
Capitolul XIV. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale, de lucruri sau de ruina edificiului.....	178
§1. Aspecte generale	178
§2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale	178
§3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri	181
§4. Răspunderea pentru ruina edificiului	185
Capitolul XV. Repararea prejudiciului cauzat prin fapte juridice ilicite	187
§1. Aspecte generale	187
§2. Nașterea dreptului la reparație	187
§3. Întinderea reparației	187
§4. Formele reparației	190
§5. Repararea prejudiciilor aduse integrității sau sănătății unei persoane.....	191
§6. Repararea prejudiciului nepatrimonial	192
§7. Reguli speciale de prescripție extinctivă.....	198
§8. Solidaritatea răspunderii.....	198
§9. Dreptul de regres.....	199
Capitolul XVI. Considerații suplimentare privind răspunderea civilă	200
§1. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de autoritățile publice	200
§2. Răspunderea medicală.....	206
§3. Răspunderea pentru pagubele generate de produsele cu defecte.....	210
§4. Răspunderea civilă a agenților de rating de credit	214
§5. Răspunderea pentru daunele ecologice și daunele nucleare.....	215
§6. Răspunderea civilă pentru daunele produse de aeronave.....	217
PARTEA a II-a. Efectele obligațiilor: privire generală și executarea în natură	219
Capitolul XVII. Efectele obligațiilor: privire generală și executarea în natură.....	221
§1. Aspecte generale	221
§2. Executarea directă în natură: plata	222

§3. Subiectele plății.....	223
§4. Obiectul plății.....	225
§5. Regimul valutar și regimul juridic al utilizării numerarului.....	228
§6. Locul plății.....	232
§7. Data plății.....	232
§8. Cheltuielile plății.....	233
§9. Imputația plății.....	233
§10. Punerea în întârziere a creditorului.....	236
§11. Executarea silită în natură.....	237
Capitolul XVIII. Efectele obligațiilor: executarea prin echivalent (executarea indirectă). Răspunderea contractuală.....	241
§1. Aspecte generale.....	241
§2. Răspunderea contractuală.....	242
§3. Fapta ilicită și prejudiciul.....	246
§4. Vinovăția debitorului.....	252
§5. Punerea în întârziere a debitorului.....	254
§6. Inexistența unei convenții de nerăspundere. Limitarea răspunderii debitorului.....	256
§7. Convențiile de agravare a răspunderii.....	257
§8. Evaluarea legală, judiciară și convențională a daunelor-interese. Clauza penală.....	258
§9. Operarea daunelor-interese în cazul obligațiilor divizibile și indivizibile.....	264
§10. Arvuna.....	265
Capitolul XIX. Efectele obligațiilor: considerații suplimentare privind instituția dobânzii.....	268
§1. Aspecte generale.....	268
§2. Noțiunea și formele dobânzii.....	270
§3. Dobânda legală.....	273
§4. Limitări ale libertății contractuale în materie de dobânzi aduse prin prevederile O.G. nr. 13/2011.....	275
§5. Limitări ale libertății contractuale în materie de dobânzi aduse prin prevederile Legii nr. 72/2013.....	276
§6. Concluzii privind reglementarea actuală a dobânzilor în dreptul privat român.....	280
Capitolul XX. Efectul indirect al obligațiilor: transmisibilitatea.....	282
§1. Aspecte generale.....	282
§2. Cesiunea de creanță.....	282
§3. Cesiunea de creanță: condiții de validitate. Creanțe care pot fi cedate.....	283
§4. Cesiunea de creanță: condiții de opozabilitate.....	285
§5. Cesiunea de creanță: efecte între cedent și cesionar.....	287
§6. Cesiunea de creanță: efecte față de terți.....	289
§7. Deosebirile dintre cesiunea de creanță și cesiunea de contract.....	290
§8. Subrogația.....	292
§9. Preluarea datoriei.....	295

§10. Cesiuni speciale de creanțe: transmiterea titlurilor de credit.....	296
§11. Cesiuni speciale de creanțe: factoringul.....	299
Capitolul XXI. Efectul indirect al obligațiilor: transformabilitatea obligațiilor prin intermediul novației	300
§1. Aspecte generale. Novația.....	300
§2. Novația obiectivă	300
§3. Novația subiectivă.....	301
§4. Delimitări	302
§5. Condițiile și proba novației	303
§6. Efectele novației.....	305
Capitolul XXII. Efectele obligațiilor afectate de modalități și ale obligațiilor plurale	306
§1. Aspecte generale	306
§2. Termenul	306
§3. Condiția.....	311
§4. Obligațiile plurale	320
§5. Obligații divizibile și indivizibile.....	320
§6. Obligațiile solidare între debitori	322
§7. Obligațiile solidare între creditori	328
§8. Obligații alternative.....	329
§9. Obligații facultative.....	331
Capitolul XXIII. Stingerea obligațiilor	332
§1. Aspecte generale: moduri de stingere a obligațiilor	332
§2. Compensația.....	333
§3. Confuziunea	336
§4. Remiterea de datorie	338
§5. Imposibilitatea fortuită de executare.....	338
§6. Decesul debitorului sau al creditorului.....	341
PARTEA a III-a. Garanția comună a creditorilor și garantarea obligațiilor	343
Capitolul XXIV. Drepturile creditorului asupra patrimoniului debitorului	345
§1. Garanția comună a creditorilor.....	345
§2. Considerații suplimentare asupra garanției comune a creditorilor	351
§3. Acțiunea oblică	357
§4. Acțiunea revocatorie (pauliană)	364
§5. Comparație între acțiunea oblică și acțiunea pauliană	377
Capitolul XXV. Garantarea obligațiilor: privire generală și garanțiile personale	379
§1. Aspecte generale	379
§2. Garanțiile personale	382
§3. Fideiusiunea	383
§4. Efectele fideiusiunii	388

§5. Stingerea fideiuziunii	393
§6. Avalul și girul cambiei și al biletului la ordin	397
§7. Considerații suplimentare referitoare la aval: garantarea cambiei sau biletului la ordin în alb	400
§8. Garanțiile autonome	403
§9. Asemănări și deosebiri dintre fideiuziune și garanțiile personale autonome	407
Capitolul XXVI. Garantarea obligațiilor: privilegiile și ipoteca	409
§1. Aspecte generale	409
§2. Privilegiile	409
§3. Ipoteca: noțiune, clasificare, caractere	413
§4. Operațiuni asimilate ipotecii	416
§5. Obiectul și întinderea ipotecii	421
§6. Cesiunea ipotecii și schimbarea rangului ipotecii	422
§7. Ipotecile convenționale – reguli generale aplicabile ipotecilor imobiliare și celor mobiliare	431
§8. Ipoteca imobiliară convențională	436
§9. Ipoteca imobiliară legală	439
§10. Ipoteca legală reglementată de Codul de procedură fiscală	441
§11. Concursul între creditorii ipotecari	442
§12. Stingerea ipotecilor	443
§13. Executarea ipotecii: reguli generale	444
Capitolul XXVII. Garantarea obligațiilor: reguli specifice privind ipoteka mobilă	446
§1. Ipoteka mobilă: noțiune, constituire, formă	446
§2. Protecția terțului dobânditor al bunului mobil ipotecat	447
§3. Obiectul ipotecii mobiliare	447
§4. Drepturile și obligațiile părților în materia ipotecii mobiliare	452
§5. Ipoteka mobilă asupra creanțelor: reguli specifice	453
§6. Perfectarea ipotecilor mobiliare	454
§7. Înscrierea ipotecilor mobiliare. Registrul Național de Publicitate Mobilă	455
§8. Executarea ipotecilor mobiliare: forme de executare, deposedarea debitorului	456
§9. Executarea ipotecilor mobiliare: vânzarea bunului ipotecat	458
§10. Executarea ipotecilor mobiliare: preluarea bunului ipotecat în contul creanței	461
§11. Executarea ipotecilor mobiliare: executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative și asupra creanțelor	462
§12. Executarea ipotecilor mobiliare: preluarea bunului ipotecat în vederea administrării	463
§13. Executarea ipotecilor mobiliare: sancțiuni	464
Capitolul XXVIII. Garantarea obligațiilor: gajul și dreptul de retenție	465
§1. Gajul	465
§2. Efecte: drepturile și obligațiile creditorului gajist	467

§3. Dreptul de retenție.....	468
§4. Condițiile exercitării dreptului de retenție	472
§5. Efectele exercitării dreptului de retenție	474
§6. Stingerea dreptului de retenție	475
Bibliografie selectivă.....	477

Partea I

Nașterea (izvoarele) obligațiilor

- I Noțiunea de obligație și structura obligației
- II Clasificarea obligațiilor
- III Contractul, izvor de obligații
- IV Formarea (încheierea) contractelor
- V Clauzele contractuale externe, standard și neuzuale
- VI Efectele contractelor între părți
- VII Efectele contractelor față de terțe persoane
- VIII Efectele specifice ale contractelor sinalagmatice
- IX Interpretarea contractelor
- X Actul juridic civil unilateral, izvor de obligații
- XI Faptul juridic licit, izvor de obligații
- XII Faptul juridic ilicit, izvor de obligații (răspunderea civilă delictuală). Răspunderea pentru fapta proprie
- XIII Răspunderea pentru fapta altuia
- XIV Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale, de lucruri sau de ruina edificiului
- XV Repararea prejudiciului cauzat prin fapte juridice ilicite
- XVI Considerații suplimentare privind răspunderea civilă

I Noțiunea de obligație și structura obligației

---

§1. Aspecte generale

1. Principala reglementare a obligațiilor se regăsește în Codul civil (Legea nr. 287/2009, republicată), în Cartea a V-a, intitulată „Despre obligații”, în concret art. 1164-2499 C.civ.¹ Obligațiile constituie un corp de reguli de o importanță primordială². Obligațiile au fost considerate „cheia de boltă” a dreptului privat, baza principală a întregii construcții a științei dreptului din cele mai vechi timpuri³ sau temeiul vieții juridice⁴.

Teoria generală a obligațiilor este probabil cea mai complexă subramură a științei dreptului civil, în care permanența milenară se îmbină cu o dinamică extraordinară.

2. Reglementarea obligațiilor totodată reprezintă un **domeniu supus armonizării/unificării legislative europene**, desigur doar în mod parțial. Chiar dacă adoptarea unui Cod civil european pare a fi un proiect utopic, Uniunea Europeană a fost foarte activă, în special în domeniul protecției consumatorilor. Aceasta a realizat deja o armonizare legislativă parțială în domeniul dreptului obligațiilor. Doar cu titlu exemplificativ, menționăm Directiva 93/13/CEE privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii⁵, Directiva 1999/44/CE privind anumite aspecte ale vânzării de bunuri de consum și garanțiile conexe⁶ sau Directiva 2011/83/UE⁷. Armonizarea legislativă în domeniu reprezintă o reală provocare pentru legiuitorul

---

¹ Cartea a V-a din Codul civil conține și Titlul IX (art. 1650-2278), care reglementează materia contractelor speciale, dar care sunt studiate separat de teoria generală a obligațiilor, în continuarea acestei materii, constituind de fapt o parte specială a obligațiilor.

² P. Malaurie, L. Aynès, P. Stoffel-Munck, *Drept civil. Obligațiile*, traducere a ed. a 3-a din limba franceză, Ed. Wolters Kluwer, București, 2009, p. 1.

³ L. Pop, I.-F. Popa, S.I. Vidu, *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile conform noului Cod civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 11.

⁴ C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu, *Al Băicoianu*, *Tratat de drept civil român*, vol. II, Ed. All Beck, București, 2008, p. 316.

⁵ JO L 095/29 din 5 aprilie 1993.

⁶ JO L 171 din 7 iulie 1999.

⁷ Directiva privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 304/64 din 22 noiembrie 2011).

național chemat să asigure coerența sistemului de drept național¹. Propunerea de regulament privind legislația europeană comună în materie de vânzare², un corp de legi cu caracter opțional, care s-ar fi adăugat la regimurile de drept privat naționale a eșuat (perioada anilor 2011-2015). Acest corp de norme era destinat să fie ales facultativ ca lege care guvernează contractul lor de către părți din state membre diferite sau chiar din același stat membru, atât pentru tranzacțiile dintre întreprinderi, cât și pentru tranzacțiile dintre întreprinderi și consumatori. Nu ar fi abrogat reglementările naționale, dar ar fi existat paralel cu dreptul civil din statele membre, fiind conceput ca un prim pas în unificarea europeană a dreptului privat. Legislația europeană comună în materie de vânzare ar fi cuprins numeroase prevederi generale privind contractele, nu numai norme privind vânzarea, astfel această intervenție europeană directă asupra dreptului privat ar fi afectat și corpul normativ care stă la baza teoriei generale a obligațiilor. A fost aspru criticată atât sub aspect calitativ, susținându-se că textul propus este încărcat de compromisuri și este calitativ mai slab decât normele naționale similare, cât și sub aspectul necesității: concurența dintre diferite sisteme naționale de drept privat constituie o garanție a inovării și dezvoltării. Codurile civile ale diferitelor state exprimă cultura lor juridică specifică, care se dorește a fi păstrată. De asemenea, concepte destinate a se aplica unitar ar putea să dobândească înțelesuri absolut diferite în jurisprudența diferitelor state, tocmai datorită deosebirilor dintre culturile juridice ale statelor membre. Astfel, în locul unor norme unitare s-ar fi creat insecuritate juridică într-un domeniu atât de important cum este vânzarea. Împotriva unificării legislative prea accentuate a dreptului civil la nivel european a luat cuvânt, de exemplu, profesorul Gérard Cornu, apărând unicitatea Codului civil francez, ca monument al dreptului³. De asemenea s-a arătat că dreptul privat în Statele Unite ale Americii nu este unitar, totuși acest stat a reușit să creeze cea mai mare și cea mai dinamică piață internă⁴.

În prezent, incertitudinile care grevează întregul proces de integrare europeană marchează inclusiv domeniul armonizării dreptului civil.

---

¹ F. Terré, Ph. Simler, Y. Lequette, F. Chénéde, Droit civil. Les obligations, 12e édition, Dalloz, Paris, 2018, p. 17.

² *Common European Sales Law* în engleză, *droit commun européen de la vente* în franceză, *Gemeinsames Europäisches Kaufrecht* în germană.

³ G. Cornu, Un code civil nest pas un instrument communautaire, Recueil Dalloz, 2002, p. 351.

⁴ V. Heuzé, À propos d'une „initiative européenne en matière de droit des contrats”, *Juris-Classeur périodique*, *Juris-Classeur Périodique*, La Semaine juridique Générale, no. 29, 2002, I, p. 152.

§2. Noțiune

Sediul materiei: art. 1164 C.civ.

3. Sub aspectul originii etimologice, noțiunea de obligație provine din limba latină, unde „*ob*”, „*obs*” înseamnă „din cauza”, „din pricina”, iar „*ligare*” înseamnă a lega. Într-o primă fază de dezvoltare a dreptului, noțiunea de legare a fost folosită într-un sens primar și propriu, adică semnifica un raport material, acțiunea de a lega efectiv pe cineva din cauza faptului că nu a executat o obligație. Executarea era personală: dacă un debitor nu plătea, era legat și vândut ca sclav. Obligația însă a evoluat și ulterior a fost considerat un raport juridic, o legătură juridică.

În dreptul roman, obligația a fost definită în modul următor: *obligatio est iuris vinculum, quo necessitate adstringimur alicuius solvendae rei secundum nostrae civitatis iura*¹. În traducere: obligația este legătura juridică în temeiul căruia suntem, în mod necesar, constrânși să plătim un lucru, după dreptul cetății noastre.

4. Obligația este o **creație revoluționară a gândirii umane antice**, un concept având un **grad foarte mare de abstractizare**, și care se concretizează în viața cotidiană în mii și mii de forme, pornind de la legătura juridică dintre vânzător și cumpărător dintr-un contract de vânzare, dintre împrumutător și împrumutat dintr-un contract de împrumut, dintre locator și locatar dintr-un contract de locațiune, dintre victima unei fapte ilicite și făptuitorul care trebuie să repare prejudiciul cauzat – toate acestea reprezintă raporturi juridice de obligații sau, mai simplu: obligații. Identificarea numitorului comun și ale anumitor caracteristici specifice ale acestor raporturi juridice constituie obiectul de studiu al teoriei generale a obligațiilor.

Omul își trăiește viața într-o rețea de obligații contractuale și extracontractuale, care se nasc, se modifică și se sting în funcție de voința acestuia sau chiar independent de manifestările lui de voință juridică.

5. Codul civil definește obligația ca o **legătură de drept în virtutea căreia debitorul este ținut să procure o prestație creditorului, iar acesta are dreptul să obțină prestația datorată**. În schimb, doctrina definește noțiunea de obligație mai cuprinzător, pornind de la creditor la debitor: obligația civilă este raportul juridic în care o parte, numită creditor, are dreptul de a pretinde celeilalte părți, numită debitor, să execute prestația sau prestațiile la care este îndatorat, sub sancțiunea constrângerii de stat².

¹ Instituțiile lui *Justinian*, I. 3, 13 Pr.

² *L. Pop, I.-F. Popa, S.I. Vidu*, op. cit., p. 12; *F. Terré, Ph. Simler, Y. Lequette, F. Chénéde*, op. cit., p. 1.

În literatura juridică s-a arătat că „se poate lesne constata că legiuitorul pune accentul principal pe componenta pasivă a obligației și formulează definiția de la debitor către creditor și de la datorie la creanță. În ce ne privește, credem că definiția legală ar fi fost preferabil să fie mai cuprinzătoare și să pornească de la creditor la debitor și de la creanță la datorie... De asemenea, credem că în cuprinsul definiției este recomandabil să fie enunțată sancțiunea, privită ca element structural esențial al raportului juridic obligațional”. A se vedea *L. Pop*,

6. În consecință:

- Obligația este o **legătură de drept** (*iuris vinculum*), adică obligația este obiectul sancțiunii statale¹, creditorul putând recurge la forța coercitivă a statului pentru realizarea dreptului său. Spre deosebire de obligația naturală (de exemplu: o datorie prescrisă), în cazul căruia legătura este preponderent morală², în cazul obligației propriu-zise legătura este una juridică.
- Obligația este un **raport juridic**.
- Obligația presupune întotdeauna existența a (cel puțin) două persoane: debitorul și creditorul, și aceste persoane sunt concret determinate (subiectele obligației).

Spre deosebire de drepturile reale, care au caracter absolut, obligațiile au caracter personal sau relativ. De exemplu, A poate permite lui B ca în timpul construcțiilor să transporte material de construcții prin curtea lui, sau A poate permite prin contract ca în favoarea imobilului învecinat (ca bun dominant) să se intabuleze un drept de trecere peste imobilul său.

În primul caz, numai A este obligat să permită, și numai lui B, trecerea peste imobil, în cel de-al doilea caz, în schimb, și viitorii proprietari ai imobilului aservit trebuie să permită trecerea pentru viitorii proprietari ai bunului dominant³. Primul caz este al unei obligații, însă în cel de-al doilea caz s-a constituit un drept real, opozabil erga omnes.

- În conținutul acestui raport juridic intră dreptul de creanță al creditorului (dreptul la executarea prestației sau a prestațiilor la care este îndatorat), cât și datoria corelativă a debitorului (procurarea prestației datorate).

7. În limbajul profan, cuvântul obligație desemnează datoria debitorului, însă în limbajul juridic el desemnează însuși raportul dintre creditor și debitor: obligația constă chiar în acest raport⁴. Astfel, noțiunea de obligație este susceptibilă de cel puțin **două înțelesuri**.

- În *sens larg*, obligația desemnează raportul juridic obligațional. Acesta este sensul care corespunde definiției legale. Astfel, obligația este raportul dintre subiectul activ, creditorul și subiectul pasiv, debitorul, în cadrul

---

Evoluții și mutații paradigmatică în hermeneutica obligațiilor civile de la Marea Unire până astăzi, în Dreptul nr. 11/2018, p. 20.

¹ P. Malaurie, L. Aynès, P. Stoffel-Munck, op. cit., p. 1.

² Cu anumite consecințe în câmpul restituirii prestațiilor executate în virtutea obligației naturale sau imperfecte. A se vedea *infra* Capitolul II, §4, p. 18.

³ Șt. Laday, Codul civil austriac, în vigoare în Ardeal completat cu legile și regulamentele modificatoare cuprinzând și jurisprudența, Vol. III. (art. 859-1502), Ed. Curții de Apel Cluj, Cluj, 1928, p. 1.

⁴ M.B. Cantacuzino, Elementele dreptului civil, Ed. Cartea Românească S.A., București, 1921, p. 404.

căruia creditorul are dreptul de a obține o prestație de la debitor (de a da, de a face sau a nu face ceva), și în cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie prestația, creditorul poate recurge la forța coercitivă a statului pentru a obține executarea. Această executare, desigur, nu mai are caracter personal, ci se poartă numai asupra averii debitorului. Sub aspectul conținutului, acest raport juridic este compus din dreptul de creanță care aparține creditorului, și datoria corelativă a debitorului.

- *În sens restrâns*, folosit mai ales în limbajul comun, obligația desemnează numai datoria debitorului, adică numai latura pasivă a raportului juridic obligațional. În acest sens spunem, de exemplu, că debitorul este obligat la plata sumei de 50.000 lei creditorului.

§3. Delimitare față de noțiunea de obligațiune

8. Noțiunea de obligație nu trebuie confundată cu noțiunea de obligațiune. Obligațiunea este un titlu de credit (hârtie de valoare), pe care o emite statul, o unitate administrativ-teritorială sau o societate pe acțiuni, în schimbul unui împrumut specific, și pe care se obligă să o ramburseze împreună cu dobânzile aferente¹. Obligațiunile, în general, pot fi înstrăinate ulterior de către titular.

Fără niciun dubiu, și obligațiunile materializează un raport juridic obligațional, dar reprezintă doar una dintre aplicațiile concrete ale obligației, alături de alte, aproape infinite variațiuni ale raporturilor de obligații.

§4. Structura raportului juridic de obligații

9. În structura raportului juridic de obligații intră *patru elemente*: subiectele, conținutul, obiectul și sancțiunea.

1. *Subiect al raportului juridic obligațional* poate fi orice persoană fizică sau juridică. Distingem subiectul activ, adică creditorul, cine este titularul unui drept de creanță, respectiv subiectul pasiv, adică debitorul, căruia îi revine datoria de a executa o prestație corelativă dreptului de creanță. În general, calitatea de creditor sau de debitor revine unei singure persoane, dar frecvente sunt cazurile în care există mai mulți subiecți activi (pluralitate de creditori) sau subiecți pasivi (pluralitate de debitori).

În raporturile obligaționale unilaterale, o parte are calitatea doar de creditor, iar cealaltă parte doar de debitor. De exemplu, în cazul raportului obligațional care constă într-un contract de donație, donatarul este exclusiv creditor, iar donatorul este exclusiv debitor. În cadrul raporturilor juridice obligaționale bilaterale, aceeași persoană poate deține atât calitatea de creditor, cât și calitatea de debitor în același timp. De exemplu,

---

¹ Pentru detalii privind obligațiunile, a se vedea *St.D. Cărpenaru*, *Tratat de drept comercial român*. Conform noului Cod civil, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 349-353.